

USTAWA

z dnia2019 r.

o zmianie ustawy o opłatach abonamentowych

Art. 1. W ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1204) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 8 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wpływy, o których mowa w art. 2 ust. 1, art. 5 ust. 3, art. 7 ust. 4 i art. 15a, z wyłączeniem potrąceń przewidzianych w art. 6 ust. 2 i art. 7 ust. 8, są przeznaczane wyłącznie na realizację przez nadawców publicznej radiofonii i telewizji misji, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji, w wysokości nieprzekraczającej wydatków ponoszonych w związku z realizacją tej misji.”;

2) po art. 15 dodaje się art. 15a w brzmieniu:

„Art.15a. 1. W roku 2019 minister właściwy do spraw budżetu, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, przekaze jednostkom publicznej radiofonii i telewizji, skarbowe papiery wartościowe, jako rekompensatę z tytułu utraconych w latach 2018 i 2019 opłat abonamentowych z tytułu zwolnień, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy.

2. Łączna wartość nominalna skarbowych papierów wartościowych, stanowiących rekompensatę, nie może przekroczyć kwoty 1.260.000. tys. zł.

3. Do rekompensaty, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji oraz ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych, dotyczące opłat abonamentowych.

4. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji ustali, w drodze uchwały, do dnia 31 maja 2019r. kwotę rekompensaty oraz wartość nominalną skarbowych papierów wartościowych dla poszczególnych jednostek publicznej radiofonii i telewizji, uwzględniając średnioroczną liczbę osób zwolnionych - obliczoną na podstawie danych za rok 2017, przekazanych przez operatora wyznaczonego, dotyczących liczby osób zwolnionych, o których mowa w art. 4 ust. 1, i rodzaju opłat, których te zwolnienia dotyczą oraz wysokość opłat abonamentowych na rok 2019.

5. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przekazuje uchwałę, o której mowa w ust. 4 ministrowi właściwemu do spraw kultury i dziedzictwa narodowego.

6. Minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, na podstawie uchwały, o której mowa w ust. 4, składa wniosek do ministra właściwego do spraw budżetu o przekazanie jednostkom publicznej radiofonii i telewizji skarbowych papierów wartościowych, o wartości nominalnej wskazanej w uchwale.

7. Minister właściwy do spraw budżetu określi w liście emisyjnym, warunki emisji skarbowych papierów wartościowych oraz sposób realizacji świadczeń z nich wynikających.

8. List emisyjny zawiera w szczególności:

- 1) datę emisji;
- 2) powołanie podstawy prawnej emisji;
- 3) jednostkową wartość nominalną w zł;
- 4) cenę i sposób jej ustalenia;
- 5) stopę procentową lub sposób jej obliczania;
- 6) określenie sposobu i terminów wypłaty należności głównej oraz należności ubocznych;
- 7) datę, od której nalicza się oprocentowanie skarbowych papierów wartościowych tej emisji;
- 8) termin wykupu oraz zastrzeżenia w przedmiocie możliwości wcześniejszego wykupu.

9. Emisja skarbowych papierów wartościowych następuje z dniem zarejestrowania skarbowych papierów wartościowych w depozycie papierów wartościowych oraz w kwocie równej wartości nominalnej wyemitowanych papierów wartościowych.

10. Do emisji skarbowych papierów wartościowych nie stosuje się przepisów art. 98 i art. 102 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz przepisów wydanych na podstawie art. 97 tej ustawy.

11. Rozporządzanie skarbowymi papierami wartościowymi, o których mowa w ust. 1, wymaga zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania projektowanej ustawy wynika z braku adekwatnego, stabilnego, przewidywalnego i długofalowego publicznego finansowania mediów publicznych w Polsce. Na niedostatek ten w dłuższej perspektywie składa się m.in. narastające przez lata, od 1993 r., poszerzanie kręgu osób zwolnionych z obowiązku uiszczania opłat abonamentowych. Do największego poszerzenia tych zwolnień doszło na mocy ustawy z dnia 13 czerwca 2008 r. o zmianie ustawy o opłatach abonamentowych,¹ która weszła w życie w dniu 1 marca 2010 r. W toku dyskusji nad tą ustawą wskazywano, że godzi ona w konieczność zapewnienia adekwatnego finansowania realizacji misji publicznej radiofonii i telewizji oraz, konsekwentnie, że ewentualnemu poszerzeniu zwolnień od opłat abonamentowych powinno towarzyszyć zrekompensowanie ubytku wpływów, wynikających z takiego zabiegu. W przeciwnym razie nie zostanie wykonany obowiązek Państwa zapewnienia warunków finansowych dla realizacji misji publicznej radiofonii i telewizji.

Elementy te skłoniły Prezydenta RP do skierowania powołanej ustawy do Trybunału Konstytucyjnego.² Trybunał w wyroku dnia 4 listopada 2009 r. stwierdził niezgodność z Konstytucją tylko części tej ustawy, uznając, że poszerzenie zwolnień od opłat abonamentowych co do zasady mieści się w swobodzie ustawodawcy w zakresie wyboru formy finansowania mediów ze środków publicznych, wysokości tego finansowania i jego szczegółowych zasad. Trybunał Konstytucyjny przy tym zauważył: *Swoboda wyboru formy finansowania publicznej radiofonii i telewizji nie zwalnia jednocześnie ustawodawcy z obowiązku ustalenia właściwych zasad finansowania. Realizacja misji publicznej przez media publiczne nie jest bowiem możliwa bez zapewnienia odpowiednich nakładów finansowych pochodzących ze środków publicznych.*³

Pomimo tego, że według danych GUS 96,4% gospodarstw domowych posiada odbiornik TV,⁴ około połowa polskich gospodarstw nie zarejestrowała odbiornika telewizyjnego lub radiowego, a wśród samych zarejestrowanych większość stanowią zwolnieni z opłaty. Według KRRiT na koniec 2017 r. spośród 6,7 mln zarejestrowanych

¹ Dz. U. z 2010 r., Nr 13, poz. 70.

² Wniosek Prezydenta RP do Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 lipca 2008 r. o zbadanie zgodności z Konstytucją RP ustawy z dnia 13 czerwca 2008 r. o zmianie ustawy o opłatach abonamentowych: <http://www.prezydent.pl/archiwum-lecha-kaczynskiego/ustawy/ustawy-odeslane-do-tk/art.11.ustawa-o-zmianie-ustawy-o-oplatach-abonamentowych.html>

³ Kp 1/2008.

⁴ GUS, Budżety Gospodarstw Domowych w 2016 r., s. 228.

abonentów (gospodarstw domowych) było 3,6 mln zwolnionych,⁵ na ok. 13,6 mln ogółu gospodarstw domowych w Polsce.⁶ Innymi słowy, w ramach 50% gospodarstw domowych, które zarejestrowały odbiorniki – 53,7% korzysta ze zwolnień.⁷ Realnie opłaty abonamentowe wnoszone są przez ok. 13% społeczeństwa.

W rezultacie finansowanie mediów publicznych w Polsce od lat utrzymuje się na niedostatecznym poziomie.⁸ Poszerzanie kręgu osób zwolnionych z opłat abonamentowych i ułatwienie korzystania przez niektóre z tych osób ze zwolnień zasadniczo pogłębiło ten niedostatek i przyczyniło się do stanu systematycznego, kumulującego się niedofinansowania polskiej publicznej radiofonii i telewizji.

Zbliżone do proponowanego rozwiązanie zostało już jednorazowo zastosowane na mocy art. 16a ustawy z dnia 2 grudnia 2016 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017 (Dz. U. poz. 1984) dodanej ustawą z dnia 9 listopada 2017 r. o zmianie powołanej ustawy o szczególnych rozwiązaniach (Dz. U. poz. 2161). Przepisem tym wprowadzono rekompensatę w wysokości 980 000 tys. zł. z tytułu utraconych w latach 2010–2017 wpływów z opłat abonamentowych z tytułu części zwolnień z tych opłat (wprowadzonych w 2010 r.) z przeznaczeniem na realizację przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji misji publicznej. Rekompensata ta została przez KRRiT podzielona pomiędzy nadawców publicznych z przeznaczeniem na koszty realizacji ich misji w latach 2017 i (w większości) 2018. Rekompensata pochodziła z budżetu państwa i została przekazana przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w 2017 r. na wyodrębniony rachunek Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, służący do gromadzenia wpływów abonamentowych. Następnie, tak jak wpływy z opłat abonamentowych, rekompensata w odpowiednich częściach podlega przekazaniu nadawcom publicznym.

Projektowana ustawa ma zapewnić rekompensatę z ubytku, który wynika z nieuiszczenia opłat abonamentowych przez osoby ustawowo zwolnione od tego obowiązku w latach 2018 i 2019. Maksymalną wysokość rekompensaty, która może zostać przyznana z tego tytułu należy ustalić w oparciu o średnioroczną liczbę zwolnionych od opłat abonamentowych w 2017 r. oraz obowiązującej w 2018 i 2019 r. stawki opłat abonamentowych (stawka w obu tych latach ustalona była na tym samym poziomie). Zdanie

⁵ Sprawozdanie KRRiT z działalności w 2017 r., s. 60.

⁶ Narodowy Spis Powszechny 2011 r.

⁷ Sprawozdanie KRRiT z działalności w 2017 r., s. 60.

⁸ KRRiT, Nowy model funkcjonowania mediów publicznych w Polsce, grudzień 2015 r.

to projekt nakłada na Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, która jest zobowiązana do przygotowania uchwały w tym zakresie. Mając na uwadze dostępne publicznie dane, już na obecnym etapie możliwe jest przeprowadzenie symulacji wyliczeń maksymalnej wysokości rekompensaty.

Wyliczenie ubytku wpływów z tytułu rozszerzenia katalogu zwolnień abonamentowych	
Średnioroczną liczbą zwolnionych z opłat (KRRiT, 2017)	3 553 244
W tym odsetek abonentów zwolnionych wyłącznie radiowych (KRRiT, stan na 31.12.2017,)	1,68%
Oplata abonamentowa RTV -2019	22,70 zł
Oplata abonamentowa radio -2019	7,00 zł
Ubytek wpływów abonamentowych z tytułu zwolnień	956 653 344

Z powyższych wyliczeń wynika, iż rekompensata przyznana za każdy rok nią objęty nie może przekraczać 956 653 344 zł. W związku z powyższym maksymalna rekompensata, która mogłaby na tej podstawie przysługiwać jednostkom publicznej radiofonii i telewizji za lata 2018 i 2019 wynosiłaby 1 913 306 888 zł.

Proponuje się jednak, aby rekompensata przyznana jednostkom publicznej radiofonii i telewizji na podstawie projektowanej ustawy z tytułu ubytków wpływów z opłat abonamentowych wynikających z ustawowych zwolnień od tych opłat w latach 2018 i 2019 wyniosła 1 260 000 000 zł.

Zaproponowany w projekcie ustawy mechanizm rekompensaty bazuje na emisji skarbowych papierów wartościowych. Jest jednak zbliżony w swojej istocie od mechanizmu zastosowanego dla rekompensaty za lata 2010 – 2017. Zarówno wówczas jak i teraz to Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji będzie miała wpływ na to jak środki finansowe będą podzielone pomiędzy poszczególne jednostki publicznej radiofonii i telewizji. Na podstawie uchwały KRRiT określającej kwotę rekompensaty oraz sposób podziału skarbowych

papierów wartościowych pomiędzy spółki, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zawnioskuję do Ministra Finansów o przekazanie skarbowych papierów wartościowych o wartości nominalnej wskazanej w uchwale KRRiT. Minister Finansów na tej podstawie wyemituje obligacje skarbowe i przekaze je zgodnie z decyzją wskazaną w uchwale KRRiT wskazanym jednostkom publicznej radiofonii i telewizji.

Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczne i prawne.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.